

Cotisațiunile, abonamentele și
ori-ce cereri relative la expediție
precum și costiuțele privitoare la
redacție, se trimit pe numele ca-
sierului G. H. NICOLAU directo-
rul școlii de băieți No. 3 Piatra-N.

ABONAMENT : Învățătorii și
institutorii din alte județe precum
și persoanele care nu-s în corpul
didactic, vor plăti ca abonament
4 lei pe an
Abonamentul se va plăti înainte.

REVISTA

SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

JUDEȚUL NEMȚU

APARE ODATA PE LUNA

Anul III. Piatra N. 15 Iunie și 15 Iulie 1899 No. 10 și 11

ȚINEREA CLASULUI

(Urmare)

Dacă dar învățetorul e stăpîn pe sine, dacă el e liniștit, el va fi drept. În adins am zis *liniștit* și nu rece, căci receala de la catedră nu place copiilor, cum nu le place nici furia. Nu-î defect mai dăunător și mai neprielnic naturii copiilor ca receala și extrema serioșitate. Natura copilului e expansivă și nu e rău ca și învățătorul să samene copilului, să aibă viața și căldură. Dar căldura inimii nu esclude stăpînirea de sine și tocmai prin acest lucru învățătorul știe să se impună, el desarmează pe cei îndărătnici și însulfă frică și respect.

Măreția ținutei, demnitatea persoanei; un cuvînt zis cu o voce aspră dar liniștită; o privire în care se zugrăvește nemulțumire și mirare; un moment de tăcere fac mai mult ca să mențină liniștea sau să liniștească clasa, de cît ori-ce strigăt sau gest violent, de cît lungi ocări și muștrări sau pedepse severe.

Se poate spune în chip general că trebuie să ne purtăm cu copiii, ca și cu oamenii mari. Dacă copiii simțesc că necuviințele și obrăznicile nu pricinuesc domnului lor de cît iritare, supărare, huet și ciocăleală, ei vor reîncepe sistematic totuși cu gândul de a-l irita; dacă din contra ei simțesc și sînt încredințați că necuviințele lor nu-l supără, ei se vor îndrepta.

Iată pentru ce puțină supărare arătată cu un ton blind în reprimîndă valorează mai mult de cît un ton de iritare și răcnind; iată pentru ce trebuie să iubim copiii că dănsii se tem de a ne supăra. O observație blîndă, prietenească, unită cu o părere de rău pricinuesc mai multă căință și-i face mai buni.

Ași roși de s'ar vorbi de bătăi. Pedepsele corporale sînt deja condamnate; din nefericire nu-i de ajuns a le condema pentru a le desrădăcina, căci relele deprinderi trăesc multă vreme încă după condamnarea lor teoretică. Cu toate afirmările categorice ale reglementelor, cu toată prevederea legii, care și la noi Români prescrie oprirea bătăii în școală, cu toate că opiniunea tuturor e contra bătăii, cu toate pedepsele aspre ce s'au dictat după înprejurări, bătaia subsistă, căci sînt învățători înrăutățiți. Nu arare ori ni s'a dat să vedem dascalii buni, care ni s'au plîns de greutatea ce încearcă de a ținea liniștea așa cu mâna goală, și

în foarte multe cazuri, plângerile lor dacă nu sînt legitime, sînt însă foarte naturale şi la locul lor.

Mulţi, foarte mulţi, ca să nu zic toţi, întrebuntau şi chiar abusau de verguţă şi de palme, urecheli şi alte bătăi, şi n'avem nevoie a ne sui prea sus pentru a găsi cam mulţişori din aceia care învăţau numai cu băţul şi cu ferula. Mirarea ne é mai mare, când aflăm că tineretul introdus de curînd în învăţămînt face uz de pedepse corporale, mai dihai de cât cei bătrîni! Când a venit noua prescriere a legii cu oprirea bătăilor, natural că asemenea învăţătorii s'aun vedut desarmaţi; şi în nopriceperea lor de a lucra altfel de cât cu verguţa lor iubită, ei n'aun ştiut cum să se orienteze, cum să facă clasul, cum să ţină liniştea; şi deci jalba lor are un temei personal. Nu se schimbă aşa uşor, prin un articol de lege, nişte obiceiuri înrădăcinate, metode învechite; pentru aceasta trebuie vreme. Unii se mulţumesc a răcni, a ţine de rău, a critica; alţii se mulţumesc cu ocara elevilor ca la uşa cortului, neavînd voie de a bate. Mulţi, foarte mulţi cred de-ajuns a se jălui.

Părerii de rău prisoselnice. Timpul bătăiei a trecut

De mult timp izgonită din armată—pe hîrtie cel puţin— căci a părut nedemnă de om, brutalitatea işi găsise un asil în şcolă; iar mijlocele disciplinare ce nu se îngăducau a se întrebunţa faţă cu omenii mari, se credeau prielnice pentru copii. Ea a fost alungată în fine şi din şcolă; onoare ţerei. Când va dispărea ea în realitate din practica şcolară, dacă a dispărut din legi! Nu greşim când afirmăm, ca de şi la noi legile şcolare opresc bătaia, se bate mai des în şcolă, de cât în Ger-

mania și Anglia, unde bătaea o prevăzută în legi, dar se bate mai puțin.

Dacă din lege, cum am zis, s'a scos pedeapsa corporală, adică mai drept vorbind, dacă s'a interzis prin lege bătaea nu însemnă că de o dată s'au și schimbat obiceiurile; căci se știe că obiceiurile s'nt mai tari ca legile. Dispozițiunea aceasta legală a făcut multor învățatori sarcina grea; cei deprinși cu bătăile nu știu găsi alt mijloc de ținut disciplina și îmboldi sîrguința; pe de altă parte chiar copiii apoi deprinși o dată cu un regim, care domnește încă în mare parte acasă nu s'nt în stare să asculte de vorbă; și totuși copiii trebuie deprinși a asculta de cuvînt!

Și ne silim dar a însuși copiii i-leia că disciplina e necesară, căci fără dinsa învățămîntul nu se poate da; să le arătăm că elevii au tot interesul să facă singuri disciplina pentru a se folosi de carte; căci copilul nesupus face rău nu numai învățătorului său, ci și către părinții săi și chiar către conscolarii săi. Cătră învățător să poartă prost, căci îl supără, îl neliniștește și-l strică de la activitatea sa din clas; către părinți face rău, de oare-ce le calcă povețele, care se dau pentru el, în fine strică și conscolariilor săi, de oare-ce-i împedică de la învățatură.

Elevul nedisciplinat e un vrăjmaș public, care face rău tuturor, pe lângă că-și face rău și lui. Dacă într'un teatru sau la un concert, cineva ar îndrăzni să tulbure jocul actorilor sau cântecul artiștilor, pe dată ar fi ținut și chiar dat afară din sală, căci fie care acolo e chemat a sta în liniște ca să poată auzi mai bine;

cu atât mai mult în clasă, unde cel ce face sgomot şi e neatent strică elevilor, nu prilejul de a se amusa, ci putinţa de a se instrui.

Sint dese clasele, unde elevii singuri impun tăcere celor nesupuşi pentru a putea folosi din învăţăturile dascalului lor. Dacă un învăţător a ajuns la aceasta, că să impună elevilor disciplina prin interesul comun de a se instrui, va găsi repede chipul de a linişti pe tulburători; căci copilul ca şi omul mare nu poate rezista unei desaprobări generale şi să continue a se agita. E un lucru ştiut şi simţit de toţi că elevii agitatori se îndărălesc în agitarea şi nesupunerea lor când se văd susţinuţi, dacă nu prin complicitatea colegilor, cel puţin prin neutralitatea lor. Când din contra elevii iau partea învăţătorului şi dacă n'o iau pe faţă dar din atitudinea şi fizionomia lor se vede lucrul acesta, îndărjirea nu ţine mult; şi învăţătorul şi bunul simţ triumfează.

* * *

Care e tonul, ce convine învăţămîntului primar ?

Tonul cel mai potrivit e acel al convorbirei; a unei convorbiri insuleţite şi vioac, fără a cădea în furia unei convorbiri aprinse, nici în răceala şi plictisala unei convorbiri săci şi neinteresante. Unii învăţători spun lecţia totdeauna cu voce tare; ei nu vorbesc, ci răcnesc; se obosec şi ei şi copiii cu atâta vorbă tare şi ascuţită; dinşii nu instruesc, ci năucesc. Alţii din contra vorbesc aşa de miorlăitor, cu tonul jos şi neschimbat, că fac să adoarmă clasa.

Învăţătorul trebuie să-şi varieze şi mlădieze vocea

când s'o sue, când s'o scoboare după sentimentul ce trebuie să deştepte. Vocea tare şi ascuţită oboseşte mintea şi tulbură spiritul; vocea joasă şi monotonă ca cetitul miorlăitor de la biserică piroteşte clasa şi o adoărme. Nu se poate spune hotărât prin cuvinte cât de mult ajută şi îndeamnă pe elevi la muncă o voce plăcută, un timbru sonor. Vorba dulce şi caldă a învăţătorului, însufleţeşte clasa şi face învăţământul atrăgător.

Boileau a zis: „*când scrii variează necontenit stilul*“. Dacă statul acesta e bun pentru scriitorii cu atât mai mult e bun pentru cei ce vorbesc.

Trebue ca potrivit ideilor şi sentimentelor ce se exprimă când să grăbim, când să încetenim vorba; une ori trebue să spunem vorba rar, silaba cu silabă, picătură cu picătură ca să lăsăm vreme să se întipărească în minte, altă dată trebue să vorbim repede ca un torent pentru a lua cu puhoiul pe micul nostru audtor. Nu e rău chiar de a ne opri une ori pentru a provoca la copii reflexiunea prin tăcere.

Toţi cei care propun ar face bine să se ferească de un rău obicei ce se naşte din practica deasă a vorbirei.

Acest obicei rău e întrebuiţarea deasă a aceluiaşi cuvînt, a aceleiaşi expresii, care vine regulat să se pună când la mijlocul frasei când la început. De obicei se repetă adesa vorbe ca: *bun, așa, bre, vezi, pricepi, ha! fireşte, va să zică, etc. etc.* Când învăţătorul o tinor trebuie să se observe, să se asculte el singur, căci numai așa se poate desbăra de *ticul*, care adesa face plăcerea clasei, mai ales a copiilor sburda!nici şi

răutăcioși, și a căror tiranie ajunge a fi nesuferită și ne învinsă.

* * *

E o mijlocie între solemnitatea, care nu se potrivește cursului primar și familiaritatea, care strică disciplinei și face rău educațiunei. Nu e bine a ținea copiii la prea mare distanță, dar nici să suprimăm distanța.

De ce am zice *Domnule* sau *D-șoră* unui elev de 8 ani? Nu e mai potrivit a le spune pe nume: *Nică, Tița, Luța, Vasiliu*, sau a le zice chiar *tu*.

Adresa cu *tu* departe de a fi privită rău, stabilește o intimitate între învățător și elevi fără a cășuna vre-o struncinare autorității. Ce e mai caraghios de cât a auzi pe un învățător zicând unui băețș de 9 ani: *colегul vostru va dat de gol*. Ori cât de puțin interes s'ar da acestui mic lucru, nu e bine ca în școală să se nesocotească mărunțușurile.

—Nu începeți clasul nici odată, când nu s'a făcut liniște deplină, uitați-vă la șeful orchestrei;

El își primblă vederea înprejurul lui și așteaptă cu arcușul în aer, și nu-l scoboară de cât dupe ce s'a liniștit sala.

Dacă prin nebăgare de samă sau reu obicei un năuc nu conteneșco cu sgomotul și face să se întărzie începutul clasei nu e bine a striga *Lăcere*, sau a lovi cu pumnul sau cu linia în bancă, ori cu piciorul în pământ; țintește-l cu privirea, în lreptați asupra-î privirea întregii clase, foarte arare ori se poate ca un asemenea obraznic să continue cu neliniștea, mai ales când vede că el e ochit de clasă. Cunoașteți voi care

e instrumentul adevărat al disciplinei? Acest instrument nu face sgomot, dar supune pe orî cine și nu e nimene care să-l reziste; el e *ochiul*. Bunii învățători mă vor înțelege: ei conduc clasul lor cu ochiul. E un chip de a privi elevii cu ochii, chip care-î stăpînește, nu-i nici o nevoie să caî un aer grozav, și cum se zice se întorc ochii mari, nu; din contra o privire liniștită, sigură, hotărîtă, în care elevul vede o voință, e de ajuns; să nu vă arătați cu privirea că voiți să îngroziți elevii, copiii știu să asculte pe acel care știe să se impună; din contra își rîd de acei care vreau să-î intimideze.

Unii învățători fac clasul prin blîndu-se, ca vechii *peripatetici*. Fără a sili pe învățator să-și aleagă o pozițiune fixă, care ar aduce rele sănătății sale și ar fi în anumite cazuri dăunătoare clasei, noi credem că e nimerit lucru a se sui pe catedră totdeauna cînd are de ținut o lecție, care cere de la clasă o atenție încordată. De la catedră el vede toată clasa și o stăpînește cu ochii; el se uită la toți și privirile tuturor se îndreaptă asupra lui.

El cetește în ochii copiilor, și ei în ai săi; în fine el ține clas. Alte lecțiuni din contra cere de la învățator să se miște în clas; dar nu trebuie să se uite că primblările prin clas sînt prilejul cel mai nimerit spre neatentie și nedisciplină; în timp ce el se primblă de la un capăt al clasei la celalalt, privirile celor interesați îl urmăresc pas cu pas și așteaptă momentul priincios că atunci cînd el e la un capăt al sălii, capătul opus să devie neatent. Știu că e o artă în a te primbla și de a vedea pe toți, fără a te bănuî că-i pîndești, dar iarăși știu că nu e prudent a te încrede în această

artă, căci nici nu ştii când şi de cine eşti înşelat.

Un mijloc eficace pentru a întreţine disciplina e interesul ce se dă învăţămîntului. Se poate impune tăcerea prin poroncă, dar e cu mult mai bine s'o căpătăm fără poroncă. Pentru a reuşi trebuie să interesăm elevii, şi pentru a-i interesa e de lipsă a varia formele învăţămîntului, a suci în fel şi chip materia învăţată. Cum se va ajunge la aceasta, dacă se învaţă după carte?

O carte bine scrisă trebuie se fie un ajutor învăţătorului, dar nimic altă ceva mai mult. Dacă înainte de a-şi începe clasul învăţătorul se sileste a o ceti, a scoate din ea esenţialul, a-şi asimila fondul, e tot ce poate fi mai bine; dacă din contra învăţătorul dispare în dosul cărţii, dacă el îi cedează ei vorba, s'a dus învăţămîntul! căci nu se învaţă bine, de cât ceia ce se cunoşte bine, şi nu se cunoaşte bine o materie, dacă nu te şti scutit de carte.

Ştiu că nu-i uşor lucru a scăpa în totul şcoala primară de tirania cărţii; cu toate acestea progresul ce cată să'l facem va fi numai cu acest preţ. Cartea înlocuind învăţătorul, taе orice iniţiativă, imbuibă spiritul, nimiceşte căldura, mişcarea şi viaţa întregului învăţămînt.

O credinţă destul de răspândită între învăţătorii e că nu se simte nevoie de a se prepara clasul, pe motiv că ceia ce se propune în şcoala primară e uşor şi elementar, şi că dar învăţătorul în ori ce caz ştiind mai mult de cât ceia ce are de predat nu e silit să-şi prepare totdeauna lecţia.

Să nu se uite însă că nu-I nimic uşor în învăţămînt;

pentru cel ce vrea să priceapă şcoala, învăţămîntul este o artă delicată, care mai mult de cît orî care alta cere un nesfîrşit lanţ de progres. Bunul învăţător nici odată nu o mulţumit de dînsul; el vede şi simte că se poate face şi mai bine şi în dorul lui nemăsurat ei se pune cu lăcomio pe treabă. Bucuria şi plăcerea lui cea mai mare este de a vedea că a izbîndit să pună mai multă ordine din zi în zi, că a reuşit să facă lecţiunii mai lămurite şi supt o formă simplă de expunere a reuşit să deştepte interes la copii. Grija de a face tot mai bine îl urmăreşte în tot clasul, şi chiar după eşirea din clas, căci numai , astfel se împlineşte progresul. Cel ce zic că e de prisos prepararea lecţiunilor cad într'o mare şi vechi greşală, care din vechi a adus rutina iar azi o continuă.

Noua măsură cu prepararea textului de pregătire e chemată a îndeplini cerinţele de mai sus, îmboldind pe cei leneşi la puţină muncă, iar celor buni consfinţindu-le munca lor prin generalisarea ei la întregul corp de învăţători.

Învăţătorul; iată adevărata carte; din nenorocire nu în rari locuri cartea este încă învăţătorul. Învăţător şi carte; iată două lucruri nedespărţite! dacă învăţătorul e pe catedră îşi are cartea deschisă înainte; dacă învăţătorul se primblă printre bănci, el îşi ţine cartea în mână; dacă iese din clas şi se duce la primblare, el îşi are cartea în buzunar; în cazul când a uitat-o acasă el este ca şi lăutarul care nu poate cânta dacă nu-şi are vioara lui; orî ca dascălul care nu poate citi de cît pe cartea lui!

Cartea n'are de cît o formă rece şi neînsufleţită;

ca nu variéază nici o dată; pe când învăţămîntul trebuie să fie viu şi variat; cand grav şi serios, când vesel şi familiar; când măreţ şi nobil, când glumeţ şi şagalic; neconţinut să se găsească chipuri nouă de lămurit lecţiile, imagini nouă, comparaţiuni nouă ca să poată fi înţeles de toţi.

Un alt rău, care e urmarea nefulăturată a tot puterniciei cărţii, o neputinţa de a îmbrăţişa într'o singură privire o sumă de lecţiuni, pentru a le închege într'o singură lecţiune şi a le asocia în minte. De aici vine acel învăţămînt care se dă zi cu zi, bucată cu bucată, fără legătură, fără unitate, fără urmare şi fără soliditate; un învăţămînt fără scop hotărit, neluminat, care pare a se isprăvi cu fie-care lecţie pentru a reîncepe cu fie-care lecţie; de aici urmează acele lecţiuni care vin una după alta fără a se lega între ele, se supra-pun fără a se lipi. Pietrele puse unele peste altele nu fac o zidire; grinzi puse una lângă alta nu fac un pod sau o şchele. A învăţa înşamnă a zidi, a construi, dar pentru a construi ai nevoie să dăltueşti lemnul, să-l imbucii şi să cimentezi cărămizile. Apoi pe zi ce se înaintează cu lecţiile o bine şi folositor ca din când în când să ne oprim pentru a privi planul clădirii, al învăţămîntului, şi așa să putem judeca asupra totului, căci numai așa vom ști bine ce am făcut și ce mai avem de făcut.

Prin urmare bunătatea de inimă, voioşia, răbdarea, meşteşugul de a întreba, chibzuinţa de a interesa copiii, personalitatea și viața, iată mijloacele de a face un clas bun și a-l disciplina.

Maî sînt și ceva mezelicuri la urmă, pe care anume le-am păstrat *pour la bonne bouche*.

Cine nu știe ce place copiilor maî mult ? Lor le plac poveștile, istorioarele, anecdotele; și câți dintre noi nu sînt in gustul și mintea copiilor !

Cât copiii sint mici, mamele lor îi țin liniștiți cu povești; cu povești și snoave le stîmpără curiositatea și chiar le face să le contenească plînsul. Ajunși maî mărișori nu incetează de a fi maî pofțicioși pentru istorioare, și nu se știe dacă n'ar prefera o snoavă față cu o bună plăcintă.

Cel maî bun sfat ce ași da învățătorului acum la urmă e să fie bun povestitor. A ști să poveștești e un dar de la natură, dar e și o artă și prin urmare se poate căpăta; și dacă nu e dat de cât la puțină a ajunge celebrî, ca în toate lucrurile, mulți pot reuși în măsuri deosebite.

Câte mijloace nu ne presintă arta aceasta ! Cu o istorioară bine zisă mulțemești clasa, o desfătezi, o repausezi; cu o snoavă ademenești copiii și faci dintrînșii ceia ce voești, și-i duci la capătul lumii chiar. Cu o poveste amuțești toate gurile, liniștești toate mișcărilor, oprești toate mîinile, toate picioarele, țintuești toate capetele și țintești toate privirile; iar liniștea, tăcerea și atențiunea o capeți ca prin farmec ; arta de a povesti e o vîrguță magică în mîna învățătorului.

Fără îndoială la școala primară ceia ce împrăștie plictisala e varietatea lucrărilor și caracterul celor maî multe deprinderi, care țintesc la dezvoltare ochiului ca și a mînei, a corpului ca și a spiritului aî în vedere a împrăștia sila și plictisala. Totuși in cursul unei zile

ai dese prilejuri de a spune cu folos o anecdotă, o poveste, o istorioară; căci viața școlară e prea bogată în împrejurări, care să motiveze în chip natural, să provoace chiar o asemenea istorioară, o asemenea poveste. Fără a mai pune la număr că unele obiecte ca *Istoria* iau mai totdeauna forma narativă și că alte obiecte ca *Morala* câștigă mult, când sînt prezentate ca mici povestiri, iar nu ca lecțiuni de idei abstracte expuse sistematic. În scurt nu-î nici un obiect din școala primară, nu-î nici o lecție care să nu să împace cu o mică istorioară sau anecdotă.

Nu urmează de aici că trebuie să cădem în esces și să ținem clasa numai cu povești. Poveștile nu trebuie să încalce lecțiile; nici să le ia locul; poveștile nu trebuie să fie de cât un ajutor pentru lecții, un mijloc de recreare, o resplată chiar pentru atențiune și sirguintă.

Învățătorul să se silească a-și aduna cât se poate mai multe istorioare de tot soiul și de toate nuanțele: vesele, triste, serioase, glumețe, scurte ori lungi, după împrejurări; învățătorii harnici trebuie dar ca zilnic să cetească, să-și reînnoiască materialul de istorioare, pentru a nu rămănea staționari pe un fond modest, să se repete adesa și să facă în clas aceiași față ca și micii comercianți, care se retrag îut din afaceri după ce și-au agonisit un mic capital.

Mi se va îngădui—fiind că e vorba de povești—să spun ceia ce mi s'a întîmplat acum 35 ani în urmă. Eram tinăr atunci și eram dascal într'un oraș din sudul Franței. Ce buni elevi aveam atunci și cu cît

spor nu lucram eu! M'apucasem să cetesc pentru recrearea mea și pentru studiile mele un mare și frumos roman de Wieland, *Oberon*. *Oberon* mă interesa foarte mult. i-mă veni atunci ideia de a face ca și elevii mei să se folosească de lectura mea, și într'o zi când eram eu mulțumit din cale-afară de elevi m'am pus să le povestesc romanul. Am vădut îndată că asta le plăcea f. mult, și că chiar cei mai leneși mă ascultau cu drag.

Simțind aceasta am făcut ca foiletoniștii de gazete cari pentru a ținea pe cetitor să cumperă și No. viitor, dau romanul bucată cu bucată, și am tăiat povestirea mea la locurile, unde interesul era mai mare și acțiunea mai vie. Clasa simți o mare părere de rău că le-am întrerupt povestirea, dar le făgăduii că vom urma în ziua următoare, dacă clasa mă va mulțumi cu sirguința și cu purtarea.

Resultatul fu uimitor; cu *Oberon* am făcut minună și dat fiind că *Oberon* e un roman cavaleresc cu mii de peripeții, care de care mai extraordinare, eu am întreținut gustul clasei câteva luni.

Oberon întreținea zelul, *Oberon* ținea disciplina, căci dacă vre un elev ar fi îndrăznit să tulbure liniștea și să facă obrăznicii, colegii săi îndată 'l puneau la rezon; căci se temeau să nu piardă *desertul* lecțiilor, pe *Oberon*.

Inchœerea lui Wessiot e plină de învățăminte pentru noi. Și noi Români găsim un bogat material recreativ în poveștile, anecdotele noastre; ce minună nu s'ar putea face istorisind la copii *Halimaua*, care a deșteptat gustul părinților noștri! Dar *Alexandria*! Dar *Arghir* și *Elena*! Dar *Anton Pan*, *Creangă* și *Ispirescu*!

Puține popoare dispun de un material literar re-
creativ ca noi Românii și cu toate acestea cât de pu-
țin știm noi să-l folosim!

Invățătorii! deprindeți-vă a povesti.

F i n e

Gh. Ghibănescu.

Intuițiunea și metoda intuitivă.

(Urmare)

Intuițiunea în facultățile intelectuale.

Metoda intuitivă nu se mărginesc numai la exercițiul intuitiv și la educațiunea prin sensuri. Ea numai începe prin acestea fiindcă însă a se generaliza din ce în ce mai mult. Pestalozzi însuși cu toate că a insistat așa de mult asupra intuițiunii sensibile, în mai multe părți din scrierile sale și chiar în totă practica lui pedagogică dă un rol foarte important aplicațiunii procedurilor intuitive în învățământ.

Din nenorocire însă atât Pestalozzi cât și discipolii săi n'aun făcut un adevărat plan de învățământ fondat pe Intuițiune. Exercițiile de observațiune care mai întâi începeau cu corpul copilului, pe urmă succesiv se întindeau la alte obiecte inconjurătoare pentru a lărgi cercul cunoștințelor copiilor au degenerat foarte curând într'un nou gen de rutină scolastică.

În zadar mai târziu se cercă de a varia caracterul acestei rutine făcând să intre în cadrul ei împreună cu exer-

cițiile de intuițiune și exercițiul de cugetări de lectură, de desemu și de scriere; un lucru însă lipsea și acel lucru era spiritul însuși al metodei intuitive, apelul la judecata copilului, libera dezvoltare a gândirii și a vorbirii astfel că procedeul intuitiv putea fi considerat ca cel mai mare obstacol al metodei intuitive.

Astăzi în Germania, America, Elveția și Franța aceea se recomandă în unanimitate de pedagogi pentru toate formele și treptele de învățămînt, este întrebuintarea tuturor metodelor care esciteză gândirea.

În ce consistă metoda intuitivă în toate cursurile primare, care se înțelege nu se pot mărgini numai la lecțiuni de lucruri? Într'un mers practic al învățămîntului care rezervă copilului plăcerea și profitul inițiativei și activității intelectuale ba chiar și a descoperirii și a surprizei.

Putem numi *învățămînt prin intuițiune*, chiar și acel în care copilului nu i se arată obiectul său imagina; și în loc de a-l face un automat care ascultă și urmărește ceea ce spune dascălul și repetă o lecție făcută gata; din contra îl provocăm a căuta el însuși ajutându-l numai din când în când dacă este necesitate.

În privința întrebuintării metodei intuitive în învățămîntul primar, se cere o singură condiție generală de la care depandă toate cele altele; această condițiune este ca să înțelegem foarte bine ordinea ce trebuie urmată în diferitele demonstrațiuni din care se compune învățămîntul în felurile sale ramuri.

Când copilul a fost preparat prin exerciții de intuițiune gradate el câștigă până la un punct ore care atât ca putere cât și ca spontaneitate intelectuală.

Acelaș copil însă condus prea de aproape, închis într'un cadru de noțiuni abstracte și pur didactice ne va presenta din contra toate caracterele pasivității a lipsei de curiositate și acel gen de somnolență descris de Fenelon și despre care el dice că pentru a scote pe copil trebuie să-i mișcăm toate resorturile sufletului lui.

Și tocmai la acesta tinde metoda intuitivă; ea reușește a face pe copil să gândească pentru că-l lasă să gândească după mintea lui, nu după mintea noastră, pentru că copilul merge cu propriile sale picioare nu cu picioarele dascalului. Am putea dice că în această privință există două logice, cea a copilului și cea a (omului matur) adultului; una este cu totul naturală și intuitivă, iar cea altă mai savantă, mai înaintată, mai metodică. Adese ori dascălul se simte ispitit de a urma această din urmă pentru că ea satisface spiritul lui, nevoea lui psihică. Ea merge de la simplu la compus, de la principiu la consecință, de la regulă la exemplu; însă tocmai acesta obosese și desgustă pe copil. Lacom de a cunoște, de ajudeca, de a lucra, într'un cuvânt de a trăi prin inteligență după cum trăește prin organele sale, nerăbdător de a-și esercita simțurile, copilul înțelege rău și suferă cu greu expunerile noastre încete, metodice și progresive care îl țin așa de mult asupra elementelor abstracte ale unui lucru în loc de a pune în contact cu lucrul însuși.

Metodele vechi fiind prea logice erau nesuferite pentru copil.

La Cetire, scim cu toții că să începea prin a arata copilului toate literile, pe urmă combinațiunile lor în silabe și de abea se ajungea la cuvânt și cu deosebire la propoziții.

Ce pustiie trebuia să treacă sermana mică inteligența a copilului.

Tot ast fel se întâmpla și cu *scrierea*.

La Geografie, se incepea cu nomenclatura și învățatul pe de rost a tuturor termenilor geografici, pe urmă venea definițiunea pământului cu ocene și continente, enumerarea lor precum și a tuturor subdivisiunilor lor, toate acestea să făcea mai întâi fără ca copilul să audă de un singur nume sau obicei cunoscut lui.

Și cu toate aceste nu putem dice că o asemenea procedare, era absurdă, fără logică și nerațională. Nu! de loc. Acesta era mersul unui spirit copt care scia a reduce ideile abstracte la știința pe care trebuia s'o studieze. Se lua mai întâi pe cele mai simple și le lega gradat în combinațiuni din ce în ce mai complexe subordonându-le una alteia.

Cu totul alt-fel mersul spiritului copilului: Copilul vrea să meargă iute și vesel de la cunoscut la necunoscut, de la concret la abstract, de la ușor la greu; acest mers e mai mult în sărituri nu la pas. S'a dis de multe ori că inteligența copilului e capricioasă, însă nu-i ast-fel, ci noe ni se pare pentru că copilul n'are continuitatea și regularitatea inteligenței noastre, copilului îi place să gădescă, să descopere, lui îi place cu deosebire să se simță lucrând, să se bucure de puterea și de libertatea lui de a lucra.

Copilul atât în exercițiul spiritului ca și al corpului e acelaș. O plimbare lungă, regulată și monotonă îl obosese și enervăză, un exercițiu metodic de gimnastică nu-l recrează de cât cu condițiune ca el să fie foarte scurt; lasă-l însă să alerge în libertate, să-și schimbe jocul când vrea și atunci este neobosit.

Metoda intuitivă ast-fel cum este, se aplică astă-dî la tóte materiile de învăţăm nt.

La citire, in loc de a-l inv ta t te literile  i t te silabele fără nici un  neles, i se dă, indata ce scie două trei litere, mică cuvinte care-  ocupă g ndirea, satisfac imaginațiunea  i-i at t  curiositatea pentru cele alte lec ii.

Ast-fel fie-care lec ie  i are fructul  i resplata ei.

P te că ordinea logică nu-i satisfăcută cu ac sta, căci adese ori copilul inlocuieste printr'un fel de g cire acea ce-i lipsese pentru a fi in stare să descifreze un cuv nt,  i toc-mai aici stă plăcerea lui, greutatea invins , copilul are consciinţa invingerei  i ac sta il incuraj z .

La Geografie, i se atrage aten iunea mai int iu  i i se vorbeste de aceea ce are in jurul  i prin analogie il facem să  neleg , lărgindu-i treptat orizontul cunoscin elor t te fenomenele mari pe care el nu le a vădut, cu ajutorul fenomenelor mici pe care el le cunoșce.

La Aritmetică, nu incepem cu numerile abstracte, raportul  i regulele lor, ci le exercităm aten iunea asupra obiectelor concrete, ast fel ajungem ca copilul să facă din cap  i prin intuițiune opera iuni pe care nu le va putea bine face de c t după căi-va au .

Nu este copil care să nu p t  face mintal  i fără multă greutate scader , înmulţiră  i  mp rtir  asupra celor d'int i 10 numere  i chiar asupra frac iunilor fără să presupue macar numele celor patru opera iuni.

La Gramatică,  i aici mai mult ca ori unde inteligenţa copilului p te fi curat in voia ei  i provocată a i găsi singură regulă  i a o aplica in mod pasiv.

Nu mai insistăm asupra detaliurilor aplica iunilor, am voit

numai a arăta că e cu putință a se trata în mod intuitiv toate materiile învățămîntului primar.

Tote mijlocele intuitive de educațiune morală și intelectuală sunt apelurile continue la propriile sentimente și judecată a copilului în orî ce ocaziune și în orî ce acte fie ale lor fie ale altora. Tot un procedeu intuitiv este de a iniția pe copii în emoțiunile morale prin mijlocul propriilor lor esperiențe imediate de a-î înălța prin exemple la sentimentul admirațiunei și sentimentul religios făcendu-î să contempleze câte-va mari scene din natură.

Tot un mijloc intuitiv este când indemnăm pe copila caritate arătându-le o mizerie și dându-le mijlocele de a o ușura, sau inspirându-le sentimentele de recunoscînță sau de simpatie prin recitarea unei fapte de bravură sau prin vizitarea unui stabiliment de bine facere. Aceste sunt lecții de lucruri care însă se adresează direct inimii pe care tind s'o mișce și inteligenței pe care tind s'o deștepte.

Terminând cu această ochire asupra *Intuițiunei* nu putem omite un punct important care caracterisează intuițiunea și metoda intuitivă: este singura care își propune de a exercita nu numai o facultate și pe toate și care are în vedere în copil formarea omului întreg dezvoltându-î toate facultățile. Tote cele alte proceduri didactice nu servesc de cât la dezvoltarea facultăților speciale; intuițiunea din contra mai spontanee, mai flexibilă, mai indulgentă se ține mai aproape de copil, este mai familiară și mai liberă contribuind ast-fel la dezvoltarea tuturor germinilor ce încolțesc în copil.

Metoda intuitivă, nu este metoda tuturor vrștilor, ea este numai metoda copilăriei pe care o face să-î fie dragă și ușoră cartea.

Metoda intuitivă în educațiune ni dă pe copil, care vede, pipăe, descopere nu totă știința, ci tot ceea ce copilul poate înțelege din știință, ferindu-se de a o decolora, de a reci și denatura prin sistematizare.

Ea scie să dea copilului prima vedere, prima aruncătură de ochi, foarte în scurt ce-i drept însă care produce acel efect fericit de a le face o impresiune dulce inspirându-le dorul de a înțelege și de a iubi aceia ce mai târziu vor înțelege și iubi ca oameni maturi.

Maria Al. Ionescu

STATUTELE

Societății Corpului Didactic Primar

din

JUDEȚUL NEMȚU

„PROPĂȘIREA“

1.

Constituirea, reședința și durata.

Art. 1. Se înființază în județul Nemțu o societate a corpului didactic primar sub numele de „**Propășirea**“.

Art. 2. Această societate se compune din: membri *activi și aderenți*.

a) Membri activi ai societății sunt de drept toți institutorii și institutorele din Piatra și T. Nemțu.

b) Membri aderenți sunt toți învățătorii din județ.

Art. 3. Reședința societății este în orașul Piatra N.

Art 4. Societatea se pune sub patronajul unui comitet de onoare compus din: Prefectul județului, Primarii comunilor urbane Piatra și T. Nemțu, Protoereul, Comandantul regimentului 15 „Rosboeni“, Președintele Tribunalului, Inginerul șef de circumscripție, Administratorul Financiar, Medicul Primar al județului, Directorul Liceului, —cu Dăminele și Directora școlii profesionale.

Art. 5. Durata societății este nolimitată.

II.

S c o p u l

Art. 6. Scopul societății este îmbunătățirea stărei copiilor saraci, prin înlesnirea mijloacelor de hrană, educațiune și instrucțiune.

Art. 7. În prima linie, se vor înființa cantinele școlare, chiar și cu internate când mijlocele vor permite.

Art. 8. În Piatra și T. Nēmțu cantinele se vor conduce de comitetul de acțiune și administrație, iar în comunele rurale, de învățătorii comunilor respective cu concursul primarului, preoților și perceptorului.

Art. 9. Diriginții școlilor cu cantine precum și învățătorii, cari se îndeletnicesc cu lucrul manual, sunt membrii corespondenți ai societății.

Art. 10. Sporind fondul societății, se va avisa la alipirea, pe lângă cantine, a salilor de asil sau cursurilor infantile.

Art. 11. Pentru cantine sau ori-ce altă instituție, ce s'ar crea de societate, se vor face la timp regulamentele respective.

Art. 12. Societatea având la dispoziție revista corpului didactic din localitate, va căuta prin acest organ de publicitate, să țină în curent pe publicul binevoitor și membrii societății, de ținta la care tinde, îmbunătățirile ce face, etc. și tot în ea se vor publica și dările de seamă anuale.

Art. 13. Comitetul revistei va publica gratuit orice chestiune relativ la interesele societății, în schimb societatea va ajuta revista, când plata abonamentelor ar întârzia sau ar lăsa de dorit.

III.

Mijlocele și natura veniturilor.

Art. 14. Mijlocele societății sunt :

a). Bani adunați din baluri, lotării, producțiuni, conferinți, serate etc.

b). Donațiuni, legături etc.

c). Subvențiuni de la comuni, județ și alte persoane particulare.

d). Ori ce alte sume ce s'ar putea aduna prin stăruința și activitatea comitetelor și buna voință publicului.

Art. 15. În privința donațiunilor și legaturilor se va respecta în totul dorința donatorilor.

Art. 16. A cincea parte din veniturile societății formeză *capitalul social*. El se va preschimba în efecte publice, care se vor depune la casa de consemnații. Veniturile acestui capital se vor recapitaliza.

Art 17. Escedentele anuale, se vor depune provisor pentru a se recurge la ele în caz de nevoie.

IV.

Comitetul de acțiune și administrațiune.

Art. 18. Comitetul de acțiune și administrațiune se compune din 11 membri, dintre care 3 din Tg-Nemțu și 8 din Piatra N. aleși cu majoritate de voturi, dintre institutorele și institutorii orașelor respective.

Art. 19. Comitetul alege din sinul său: un președinte, un vice-președinte, un cassier, și doi secretari; dintre cari unul se va atașa la cassierie ca sub-cassier-comptabil.

Art. 20. Cassierul poate fi ales și dintre persoanele străine de corpul didactic. În acest caz el se alege de adunarea generală.

Art. 21. Revisorul școlar este președintele de onoare al comitetului de acțiune și administrație; fiind el present, președintele ales rămâne ca vice-președinte.

Art. 22. Comitetul de acțiune și de administrație se alege pe termen de 4 ani, cu dreptul de a fi reales.

Din doi în doi ani, acest comitet se remaniază prin tragerea la sorți a 4 membri.

Art. 23. Tragerea la sorți se face în adunarea generală de către un membru străin comitetului.

Art. 24 Membrii eșiți la sorți să bucără de prerogativele articolului 22.

Art. 25. În caz de retragerea unui membru, președintele convocă până în termen de 3 zile adunarea generală spre a se avisa la alegerea altui membru.

Art. 26. Comitetul de acțiune și administrație se adună de două ori pe lună în ședinți ordinare, iar în

şedinţi extraordinare de câte ori este nevoie.

Art. 27. Cinci absenţi succesive nemotivate a unui membru de la şedinţele comitetului se vor considera ca retragere sau dimisiune şi se va avisa conform art. 25.

Art. 28. Comitetul nu poate lucra de cât cu minimum patru membri prezenţi, într-o care va figura şi preşedintele sau vice-preşedintele.

Art. 29. În caz de paritate de voturi, votul preşedintelui, este precumpănitor.

Art. 30. Comitetul poate alege din sinul său dintre cei alţi membri precum şi dintre persoanele străine, un comitet ad-hoc, care să-l secondeze cu deosebire la organizarea de baluri, concerte, lotării etc.

V.

Atribuţiunile comitetului de acţiune şi administraţiune

Art. 31. Comitetul de acţiune şi administraţie chibzuesce budgetul general al societăţii, având în vedere proiectele de budget, chibzuire, care se va face în limitele mijloacelor de cari va dispune.

Art. 32. Cu ocazia conferinţelor generale, comitetul de acţiune şi administraţiune într-o şedinţă publică va face, fie prin organul preşedintelui fie prin un delegat al său, dare de seamă cât mai detaliată de mersul societăţii şi tot cu această ocazie se va consulta pe membrii aderenţi şi alte persoane bine-voitoare în interesul scopului ce se urmăreşte.

§. 1.

PREȘEDINTELE

Art. 33. Președintele ține corespondența, convocă comitetele și adunarea generală, priveghează mersul societății, aduce la îndeplinire cele prevedute de statute și regulamente, esecută decisiunile comitetului de acțiune și administrațiune și ale adunării generale; într'un cuvînt reprezintă societatea.

§. 2.

SECRETARII

Art. 34. Secretarii țin arhiva și îndeplinesc lucrările de cancelarie fie care în sfera lui.

§. 3.

CASSIERUL

Art. 35. Cassierul incasează veniturile societății, subvențiunile, donațiunile etc. eliberând chitanțe dintr'un registru cu mază, care va fi numerotat, parafat și sigilat, purtând semnătura președintelui.

Art. 36. La sfirșitul fie-cărei luni prezintă președintelui situațiunea casei, care se va publica în revistă.

Art. 37. Dă lămuriri comitetului de acțiune și administrațiune, comisiunei de control și adunării generale la necesitate, de situațiunea casei.

Art. 38. Baniî incasați îi va depune la cassa de consumnații, neopriind în cassă de cât absolutul necesar.

Art. 39. Pentru orî-ce eliberare de banî cassierul va lua act justificativ.

Art. 40. Cererile de banî de la cantinele rurale, nu vor fi valabile de cât când vor purta avisul revisorului.

Art. 41 Pentru cheltuelile mărunte şi de necesitate Ńilnică, cassierul va presenta un simplu memoriu sub-scris de persóna, care le-a făcut.

Art. 42. Pentru ori-ce cheltuélă mai mare de 10 lei va lua avisul preşedintelui comitetului de acţiune şi administraţie.

Art. 43. In caz de bólă sau congediū, cassierul lasă un loc-Ńitor, care pôte fi secretarul comptabil sau orî-ce altă persónă in care ar avea încredere.

El nu pôte părăsi postul înainte de a fi înlocuit prin altul şi după ce-şi va fi dat socotelele.

VI

C o n t r o l u l

Art. 44. Controlul de gestiunea societăŃii se face de o comisiune compusă de 5 membrii dintre cari, trei aleşi din sinul adunărei generale, un delegat al judeŃului şi un delegat al comunei Piatra.

Art. 45. Comisiunea de control va supune raportul seū adunărei generale in termin maxim de 20 zile de la constituire.

VII.

Adunarea Generală

Art. 46. Adunarea generală a societăŃei se într-

neşce în sesiune ordinară odată pe an, la 1 Aprilie, pentru a primi darea de seamă anuală a comitetului de acţiune şi administraţiune şi spre a alege comisiunea de control; iar în sesiune extra-ordinară ori de câte ori trebuinţa va cere.

Art. 47. Adunarea generală se întruneşte în urma convocării preşedintelui său după o cerire scrisă de 8 membri activi.

Art. 48. Membrii aderenţi au vot consultativ în adunarea generală.

Art. 49. Adunarea generală să preşedă de un preşedinte ad-hoc. El este asistat de 2 secretari aleşi tot cu această ocazie.

Art. 50. Adunarea generală în prima convocare nu poate lucra de cât fiind prezenţi cel puţin jumătate din membrii activi ai societăţii, iar în a doua convocare cu orî-câţi membri ar fi prezenţi.

Art. 51. Decisiunile adunării se iau cu majoritatea voturilor exprimate.

Art. 52. Lucrările adunării se fac după ordinea de zi mai de-înainte întocmită, acesta poate însă fi schimbată în urma cererei a 8 membri.

Art. 53. Adunarea poate, în chestiuni de persoane, decide de secretu votului.

VIII

Dispoziţiuni Generale

Art. 54. Societatea va căuta să devină persoană morală.

Art. 55. Societatea va căuta a da tot concursul său cantinelor școlare străine de orașul Piatra, numai într-un cât timp va fi subvenționată și susținută de județ și comuni.

Art. 56. Această societate nu va fusiona cu nici una din societățile prezente și viitoare și nici va putea altera scopul prevăzut în prezentul statut.

Art. 57. În caz însă când corpul didactic din T. Nemișu ar face o societate similară și ar dori să lucreze în comun, acea societate se va putea alipi ca o filială.

Art. 58. Modificarea statutelor nu se va putea face de cât în urma propunerii comitetului de acțiune și administrație sau după o cerere sub-scrisă de 8 membri activi.

Art. 59. Adunarea generală nu poate păși la modificarea statutelor de cât fiind prezenți cel puțin jumătate din numărul membrilor activi.

Art. 60. Anul financiar al societății începe la 1 Aprilie.

Art. 61. Cu 15 zile înainte de începerea anului financiar, comitetul cantinelor din fie-care comună va înainta președintelui un proiect de buget însoțit de compturile anului expirat, censurate și vizate de revisor.

Art. 62. Persoanele cari vor oferi societății suma de minim 300 lei vor fi considerate ca membri activi.

Art. 63. Un registru de onoare și o placă de aramă, comemorativă, vor immortaliza numele donatorilor.

Această placă se va așeza în zidul localului propriu, când se va construi.

Art. 64. Președintele comitetului de acțiune și ad-

ministrațiune va înștiința autoritățile în drept de constituirea societăței, trimițând și statutele.

Comisiunea elaborării statului de față: Zulnia C. Isăcescu, Cristina Belian, Gh. Nicolau, C. Vranceanu.

Membri ativi, care au votat statutul de față: M. T. Pantazi, Simion Scutarescu, Maria Eladescu, Natalia Dimitriu, El. Patrașcu, Gh Nicolau, Z. C. Isăcescu, Maria A. Ionescu, C. Vranceanu, Cristina Belian, N. Eladescu, Al. Vasiliu, C. Parteni. Elena Manoliu. Penelopi Ștefănescu, Leonia Săvescu, Elisa Bradu, Al. I. Bradu, Ieremia Nestor, Ortansa Homoceanu, Sm. Cosmovici, George A. Cosmovici, Maria S. Ștefanescu, Maria G. Moțoc, D. Zamvel, V. Ionescu, Costache Vasiliu, Haralamb Celus.

PROCES-VERBAL

Astăzi anul 1899 luna Aprilie în 3 zile.

Procedându-se la alegerea celor opt membri care vor forma comitetul de acțiune și administrațiune al societăței corpului didactic „PROPĂȘIREA“ din județul Némțu, s'a ales cu majoritate de voturi din cei prezenți, pe : D-na Cristina I. Belian, D-na Zulnia C. Isăcescu, D-na Natalia Dimitriu, D-l. Gheorghe Nicolau, D-l. N. I. Eladescu, D-l. C. Parteni, D-l. S. Scutarescu și D-l. M. T. Pantazi; rămânând ca cei alți trei până la complet de 11 membri să-i alegă colegii noștri din Tîrgul-Némțu, făcându-se cunoscut prin un proces-verbal, conform art. respectiv din stat.

Să fixază ziua de Vineri 9 April viitor când se
va proceda la alegerea biuroului,
Ora va fi 8 sara.

Președintele ad-hoc, **C. PARTENI**

Secretar, **S. Scutarescu**

PROCES-VERBAL

1899 Aprilie ziua 7

Sub-semnații institutori și institutore din Tg. Nemițu, luând cunoștință de statutul cantinelor școlare din județul Nemițu, l'am admis și votat semnându-l.

Procedând la alegerea celor trei membri dintre noi, ca să facă parte din comitetul de administrație a cantinelor, am ales cu unanimitate de voturi pe D-na Elisa A. Bradu, D-l Gh. Cosmovici și D-l Al. I. Bradu.

Drept care am dresat prezentul proces-verbal.

I. Nestor

Elisa Bradu

H. Homoceanu

C. Vasiliu

Maria Gh. Moțoc

H. Celus

V. Ionescu

D. Zamvel

Sm. G. Cosmovici

Al. I. Bradu

George A. Cosmovici

Maria Ștefănescu

PROCES-VERBAL

Şedinţa de la 9 Aprilie anul 1899

Conform celor stabilite prin procesul-verbal de la 3 Aprilie 1899, astăzi procedându-se la alegerea biuroului comitetului de administraţiune şi acţiune fiind prezenţi: D-na Cristina Belyan, D-na Z. Isăcescu, D-na Natalia Dimitriu, D-l N. Eladescu, D-l C. Parteni, D-l S. Scutarescu, D-l Mih. Th. Pantazi; D-l Gh. Nicolau absent fiind că-i locuitor de Revisor şcolar, e în inspecţiune prin judeţ; cei alţi trei do la Tirgu-Nemţ fiind asemenea absenţi; Membrii prezenţi in unanimitate de voturi au ales ca preşedinte pe D-l N. Eladescu, vice preşedinte pe D-na Z. Isăcescu, cassier pe D-l C. Parteni, secretar comptabil pe D-l Mih. Th. Pantazi şi secretar de biuroū pe D-l S. Scutarescu.

Preşedinte ad-hoc, **C. PARTENI**

Secretar, **S. Scutarescu**

Comitetul de acţiune şi administraţiune

Preşedinte de onoare: **Revisorul şcolar.**

Preşedintele comitetului,	<i>N. I. Eladescu.</i>
Vice-Preşedinte,	<i>Zulnia C. Isăcescu.</i>
Casier,	<i>C. Parteni.</i>
Secretar comptabil,	<i>M. Th. Pantazi.</i>
Secretar de biuroū,	<i>Simion Scutarescu.</i>

*Acţiunea
de revizor
de biuroū*

MEMBRI : } Cristina Belyan
 } Natalia Dimitriu
 } Elisa Bradu
 } Gh. Nicolau
 } Gh. Cosmovici
 } A. I. Bradu

Din textul de pregătirea lecțiilor

diviției a II-ua

Joi 11 Martie 1899

ora 9—9½ a. m.

Ocupațiunea indirectă

Diviția III-a. Lectură în gând : Catacombele Romei, citirea „Scraba“ pag. 165.

Ocupația directă :

Diviția II ua. Materia anului al II-lea.

CITIREA

Subiectul de predat : Adevărul.

I. a) Omul sarac doarește bogăție. Motivele: trăește mai ușor și nu duce lipsa celor trebuitoré vieții.

De multe ori povețele celor saraci sunt bune,

dar nimeni nu le ascultă. Pe cel bogat totă lumea îl ascultă, chiar de ar spune și neadevăruri.

b) Momente principale :

- 1) Ne ascultarea sfaturilor saracului.
- 2) Îmbogățirea saracului.
- 3) Spunerea unui neadevăr.
- 4) Creșterea omeniilor.

c) Citirea bucății respective, cartea de citire „Scraba“ pag. 126.

Explicarea cuvintelor : căciulea, pacoste.

Învățămînt : Ascultați și pe cel serac, căci de multe ori sfaturile îi sunt bune.

Impresia remasă : Atenția vie, succesul lecțiunei asigurată.

G. Popescu

Vînătorii-Nemțu

II. A R I T M E T I C A

1. Lecție de Aritmetică

Înmulțirea unui număr de mai multe cifre cu unul de o singură cifră.

DIVISIA II-ua RURALĂ

Planul Lecțiunei

I. a) Se repetă, de 2, 3 școlari, regula precedentă (pentru înmulțirea unui număr de o singură cifră cu unul de o cifră urmată de nule),

b) Astăzi vom învăța cum se înmulțesc un număr de mai multe cifre cu unul de o singură cifră. Se scrie pe tabelă: *Inmulțirea unui număr de mai multe cifre cu unul d: o singură cifră.* Se cetese de un școlar.

II. Deslegarea următoarei probleme:

Câți lei sunt în 341 monede de câte 2 lei? a) *Oral.* Se face, pentru acesta, *analiza reală* (logică), amintindu-se înțelesul cuvintului „monedă” cunoscut de la predarea lecției. „Unității de monedă” (Vezi „Aritmetica pentru devisia II rurală” de N. Cosăcescu, pag. 42). Se face *analiza aritmetică* (numerică), conducând pe școlarii, să afle că pentru găsirea rezultatului 341 vor trebui să se repete sutele, decile și unitățile numărului 341 de 2 ori.

Adică: $(300 \times 2) + (40 \times 2) + (1 \times 2) = 682$.

Se lasă puțin timp, pentru socotirea în minte.

b) În scris:

$$\begin{array}{r} 341^m \qquad 2^l \\ \hline 341 \times 2 \\ 2 \\ \hline 682 \end{array}$$

Se confruntă rezultatul aflat în minte, care e scris într'un colț de tabelă, cu cel aflat înscris

III. Se rezolvesce de elevi, următoarea problemă, numai în scris: Un făinar (negustor de făină) cumper 9 țuhalii cu făină de grâu de câte 124 kilograme fie-care; se întreabă câte kilograme de făină a cumpărat.

Lucrarea pe tabelă

(Se face la dreapta celei precedente, despărțindu-se de dînsa, cu o linie verticală).

$$\begin{array}{r} 9^l \qquad 124^k \text{ gr.} \\ \hline 124 \times 9 \\ 9 \\ \hline 1116 \end{array}$$

Se trage atenția școlărilor, că aice, produsul treptelor dicadice inferioare formeză trepte decadice superioare, și ca atare, *ca și la adunare* suntem nevoiți a începe înmulțirea de la dreapta spre stînga, adică de la unități (dacă nu vom să facem ștersături și să perdem vremea).

IV. Se provocă școlarii, se observe așezarea și mersul lucrărilor scoțîndu-se regula: *Ca să înmulțim un număr de mai multe cifre cu unul de o singură cifră scriem numărul de o cifră sub cel de mai multe cifre (sub unitățile aceluia) tragem o linie orisontala pe dedesubt, punem semnul înmulțirei, și începem înmulțirea de la dreapta spre stînga, înmulțind cu numărul de o cifră pe rînd, toate cifrele celui alt număr, dacă din înmulțirea numărului de o cifră cu una din treptele numărului de mai multe cifre căpătăm un număr ce trece de 9. scriem numai unitățile, iar decile le lăsăm spre a le adăuga la produsul următor.*

V. a) Se repetă regula, de mai mulți școlari.

b) Se dau de lucrat acasă, pe caete, pentru lecțiunea viitoare, probleme: 1, 2, 3, 4 și 5 din „Arithmetică“ pentru div. II de N. Cosăcescu, pag. 77 și 78.

N. B. Dacă e timp, se cetesce, în clasă, cele scrise în carte, asupra lecției de adî, de nu, se îndemnă școlarii, să cetască singuri în gând.

În lecții indirecte de Aritmetică, se vor lucra ex. 89, 90 și 91 din man. cit.

Lecție de Aplicație din Aritmetică

Predarea unei probleme compusă, cu aplicație la numerile întregi și decimale.

DIVISIA III-a RURALĂ

Planul Lecției

Ținta. Astăzi, vom deslega următoarea problemă: Un muncitor cheltuește, în fie-care zi câte 0.25 lei pe tutun și câte 0.20 lei pe rachiu. Să se afle ce economie ar fi făcut el, dacă ar fi adunat banii ce cheltuia într'un an cu tutunul și rachiul. Vezi „problema 3”, pag. 39, din Aritmetica pentru div. III rur. de N. Cosăcescu.

I. Să împropățezi, dacă se crede de lipsă: cum se adună numerile decimale¹⁾.

II. 1) *Analiza problemei*: a) *Analiza reală* (logică). Ce economie ar fi făcut el — câți bani ar fi strîns.

b) *Analiză aritmetică* (numerică). *Câtimile cunoscute din problemă*: 1) cât cheltuește într'o zi, muncitorul, pe tutun; 2) idem, pe rachiu; 3) câte zile are anul.

Câtimile necunoscute: 1) cât cheltuește muncitorul într'o zi cu tutunul și rachiul (la un loc); 2) cât cheltuește într'un an cu tutunul și rachiul.

Se stabilesc părțile componente ale problemei. Pentru aflarea primei câtimi necunoscute, conducem pe elevii să

¹⁾ La definitivat unde propunătorul nu cunoște elevii, pregătirea e necesară.

afle că au de făcut adunarea: $0.25 + 0.20$; iar pentru aflarea celei de a doua câtimi necunoscute, înmulțirea: 0.45×365 .

2) *Rezolvirea problemei* : a) oral (întru cât e posibil); b) în scris.

Luorările de pe tabelă

^{l.} 0.25	^{l.} 0.20	^{q.} 365
1) $0.25 +$ 0.20 0.45	2) 0.45×365 365 225 270 135 16425	

3) *Resumat*. Invățătorul provocă pe elevi, să-și dea sama, adică să spue, în limbaj corect, tot mersul rezolvării încheind cu următorul:

Răspuns : Am aflat că acel muncitor, dacă ar fi adunat banii ce cheltuia într'un an, cu tutunul și rachiul, ar fi economisit 164. 25 lei.

III. Să deslégă—în scris—această problemă și în următorul mod :

1) 0.25×365 365 125 150 75 91.25	2) 0.20×365 365 100 120 60 73.00	3) $91.25 +$ 73.00 164.25
--	--	---------------------------------

Se face compararea acestor două moduri de rezolvire

și se stabilește că cel mai simplu și mai natural e primul mod.

IV. a) Cu rachiul și tutunul, pe lângă că ne stricăm sănătatea, cheltuim o sumă însemnată de bani, pe care am putea-o întrebuința cu mult folos în altă parte. Să ne ferim dar de aceste două pasiuni: a bea rachiu și a fuma tutun.

b) Se dă de lucrat acasă, problema 4, pag. 39.

1899 Aprilie

V. Gostăchescu

Invățătorul comunei Șoldănesci
Cot. Hârtop, Jud. Suceva

Istoricul

Școlii primare de băceți No. 3 din Piatra N.

I. ȘCOLA

Acastă școlă s'a înființat la 25 Septembrie 1860, dată luată după informațiunii și un raport al directorului școlii, din dosar 9/1875 pag. 33 verso. În dosarul No. 1, se găsesc: înteiul ordin de la Ministerul școlilor din „Moldova“ cu No. 16315 din ¹⁹/₁₂ 1860, prin care se cere o statistică; -- al doilea ordin No. 14210 ³¹/₁₀ 1860 „Moldova“ din care se constată numirea celui anteiu institutor „Diacon Gh. Sandovici“ care răspunde menționatului ordin, că: „De ărece, acei, cari au stăruit și dăruit cele necesare pentru școlă, nu voesc a le da pe sêmă, sub pretext că nu s'a numit profesor preotul

de popor . . . — Din acesta ar resulta: I) că şcoala era înfiinţată mai înainte (probabil la $\frac{27}{10}$ 1860 — dată ce se dice, că s'ar fi vedut de institutorii vechi pe o tabelă (firmă) veche, pe care era scrisă inscripţia şcolii). II) Că în acel mic interval de vr'o lună şi 5 zile de la început, şcoala ar fi fost condusă — pôte gratuit — de acel Preot. — Alto probe nu s'au găsit. — La înfiinţare şcoala a fost la *Valea-Viei* — suburbia Măreţei, (dosar 1, 2, 3, pe 1860–1867).

II. CLASELE

a.) Din dosarele No. 1 pe 1860, se constată, că şcoala — de la înfiinţarea ei de fapt cu institutorul „*Sandovici*” până la 1863, adică 3 ani a funcţionat numai cu o clasă împărţită în două secţii, ambele având în 1860: 30 copii români regulaţi, din cari 4 promovaţi din cei 8 ai diviziiei a II-a.

b) *Clasa a II-a* s'a înfiinţat la 16 Octombrie 1863, la care a fost numit întâia oară institutor, cu ord. No. 29576 din $\frac{16}{10}$ „*Diaconul Gh. Focşa*” care a început misiunea la $\frac{6}{11}$ acel an. El era şi conducătorul şcolii. Ea a funcţionat un an cu 2 clase şi 2 institutori. Aceste date sunt culese dintr'un stat; dosar 2 No. 14 şi o statistică intitulată: „*Datelo numirilor, începerea funcţionării şi retribuţiunelo institutorilor*” din dosar No. 17 pe 1883 şi după condica de prezenţă pe 1863.

c) *Clasa III* s'a înfiinţat la 12 Septembrie 1864, condusă de *Ştefan Botez*, care era superiorul şcolii, — după condici de prezenţă — negăsindu-se alte date. Şcoala a funcţionat 8 ani şi 3 luni, cu 3 clase şi 3 institutori

de atunci și până la $\frac{1}{1}$ 1873—pöte între $\frac{1}{1}$ orî $\frac{8}{2}$ —după semnături și corespondențele dosar 7 pag. 2 și a unui inventar $\frac{8}{2}$ acel dosar pag. 9.—Condiții de prezență lipsesc de la 1868 $\frac{21}{16}$ până la 1873 $\frac{12}{2}$, dosar 9. pag. 59, adresa justiției 42741 $\frac{9}{8}$ 1874.

De la $\frac{1}{2}$ 1873— $\frac{1}{2}$ 1885 adică 12 ani și 1 lună a fost unite clasa I cu a II, după condiții de prezență, ord. 785. $\frac{25}{1}$ dosar 11 pag 36—1877; condusă de diaconul „Gh. Robur“ care trece la ele de la unirea lor până la $\frac{16}{10}$ 1887, iar la a III încep a funcționa și ca superiori: „N. Potropopescu“ în locul lui „Botez“ rezoluția dosar 7—1873, apoi urmază: „Gh. Grigorescu“ cu ord. 11510 $\frac{11}{12}$ 1873 dosar 11 pag. 36; „I. A. Lambrior“ $\frac{1}{10}$ 1893— $\frac{1}{9}$ 1894 dosar 26.

La $\frac{16}{2}$ 1885 cu ord. 1286 $\frac{30}{1}$ 1885, se separă iarăși clasa I de a II, luând clasa I Al. Vasiliu și clasa II Gh. Grigoriu, preot; de atunci: 9 ani 7 luni funcționează școala cu 3 clase și trei institutori până la $\frac{1}{9}$ 1894.

d).—Clasa IV s'a înființat la $\frac{1}{10}$ 1894 cu ord. 11918 $\frac{16}{19}$ 1894 dosar I legat, prin fuzionarea cu școala No. 4, care era—cu o clasă—spre Dărmănești tot din acest oraș. Incepe a fi condusă de subscrisul Gh. Nicolau transferat de la Buhuș după cerere, ca institutor și director cu ord. 9285 $\frac{18}{18}$ 1894, dosar 27; de atunci 4 ani funcționează cu patru clase și 4 institutori.—(3+1+8 $\frac{3}{12}$ +12 $\frac{1}{12}$ +9 $\frac{7}{12}$ +4 = 38 ani.)

La 1910 Septembrie 20 (25) zile școala va împlini 50 ani ($\frac{1}{2}$ secol)

Numirile și timpul servit de fie care institutor se ved sub lit. B în „Tabloul staltistic“ al cancelariei. Din tablou și

dosarele școlii de la înființarea ei și până în prezent rezultă că insitutorii au fost plătiți numai de stat.

III, Localul de Școală

De la început școlă a stat în case închieriete: mici, rele, întunecose, la Valca Viei, apoi la Măreței pe strada „Cuza Vodă“ și altele. Cam pe la 1868, comuna urbei Petra a închieriet casa familiei „Prasa“ pe strada „Minerva“, pe care la 1883 a cumparat-o de veci anume pentru școală cu 7701 lei, (Decisia Cons. Com. 652 $\frac{1}{2}$ 1883) prin licitație ținută la tribunalul Nemțu.—In acel local impropriu pentru școlă și cu mobilierul deteriorat de la 1860—a stat școlă până Duminică 20 Septembrie 1898, di fericită pentru ea, când după 38 ani comuna îi incredințază un local nou, bun, spațios, igienic, cu 4 sale mari, în care încap 320 copii, câte 80 în fie ce clasă; cancelarie, bibliotecă, antret, vestibul mare. In fine anume construit pentru școală după planul tip dat de Onor. Minister, cu locuința pentru director separată, fântână, grădină mare închisă cu grilaj de lemn, toate în valoarea de 19141.19 lei. Mobilier nou: 130 pupitre pentru câte 2 elevi, 4 tablele cu catedrele și scaunele lor, — etc.— după planurile cele mai moderne, costând 1770 lei; total 50911.19 lei.

Serbarea inaugurării acestui templu al luminei a fost președată de Dl Spiru Haret Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, care a răspuns cu cea mai mare bună voință cuvîntărei ținută de subscrisul, când prin o cuvîntare magistrală încheagă tot ce e școală și progres (darea de seamă în „Revista Soc. Corp. did. din Jud. Nemțu“ No.1 an III ¹⁵/₉₈ pag. 11; cuvîntarea urmază în numerile 5 și 6 acelu an și actul comemorativ semnat atunci se păstrează în cancelaria școlii.

IV Incheere

În fine, din tablou statistic lit. A și B se vede că în curgere de 38 ani, școala a mers progresând succesiv și la urmă cu pași gigantici chiar spre propășire; căci de unde la 1860 era cu o clasă urmată de 31 elevi regulați și în local cu chirie rău, cu lut pe jos . . . etc. și cu un singur institutor, astăzi e cu 4 clase și 4 institutori, urmată de 168 români 49 streini total 217 elevi în local model și în patru ani de la îndeplinirea cl. IV a $\frac{1}{9}$ 1894—de când e condusă de subcrisul—a dat 86 absolvenți din cari: 65 români și 21 străini. Ar fi fost mult mai mulți înscriși, regulați, absolvenți, dacă acel vechiu local ar fi fost încăpetor.

Institutorii titulari, din present sunt. Gh. Nicolau, M. T. Pantazi, Eugenia Istrati, și C. Vrănceanu.

Directorul școlii

Gh. Nicolau

No. 147

1898 Septembre 20.

Neocazul Cărții

de

ZULNIA G. ISĂGESCU

Jucată de elevele școlii No. 1 de fete la 18 Iunie
1895 și 10 Mai 1899.

Cu ocazia producțiunelor în folosul copiilor saraei.

Malvina și Eleonora

(Ies iute din clas și vin înaintea publicului).

Malvina. Of. Dómnne! taré m'am săturat. Nu știu cum să măi fac, ce să măi dreg? Și adî am pățit-o.— Afurisita de *Vocală*!! Cum de am uitat că *U* e a cincea vocală?—D'apoî consónele derivate!!! Eu nu știu ce au cu mine consónele cele cu *cođite* că veșnic le uit. Și știți ce mi-a spus Domnișóra? „Malvină, iea sama, eu mă tem că *codițile* de la consóne au să-ți pună *cornițile* pe cap“.—Vai!! ași muri de rușine! Cornițe? Și Domnișóra numai când le face de jucărie, stând sara cu noi de vorbă, le face așa de frumoșe!! d'apoî când le-a croi anumea, și măi cu samă pe capul meu! Uf! (se scutură cu amândouă mánile pe cap) nu-mi trebuie, nu-mi trebuie măi bine înveț toate codițile, toate cornițele nu! nu! (scutură din mánî) nu cornițele am vrut să đic consónele.

Eleonora. Veđi Malvino, dacă nu te silești așa-l c'o pățești? De ce nu bagi de samă?

Când tata a adus pe Domnișóra de la Iași ca să ne învețe în casă—că la școlă nu ne putea da fiind că stăm la țară—știți ce a đis Domnișóra atunci: că de ne vom sili și vom fi cuminți și ascultătóre, ea are să ne iubescă și are să ne învețe o mulțime de lucruri frumoșe.—Cine a sărit atunci de gátul Domnișórei? Cine i-a đis c'o iubesc, că are să se silască și are să fie cuminte? . . . tu! . . . Eî bine de ce nu te silești? Da când ai avea de învețat cea ce înveț eu? Când ar trebui să știți: pómele și legumele cu care se nutrește omul, trăsnetul, fulgerul, alámăiul, portocalul, fundarea statului român și câte altele ce ai face?

Malvina. Ia lasă-mă 'n colo! . . . ce-mi bați capul! . . . Da ce? eu sunt de vină, dacă nu pot pricepe *Codițile*, care dice că fac consona să fie *derivată*, din cea ce fără codiță era *primitivă*.

Eleonora. Ei, atunci îi pricepe *Cornițele!!!*

Malvina. Ce? . . . eu cornițe? . . . mai degrabă îi avea tu parte de ele! Nu cumva? iaca!! Da de unde mi-ai eșit așa de fudulă? . . . Da ce? . . . Ia'n te poftesc!! Ai uitat când ți-a dat Domnișora de trei ori să copii . . . nu știu ce? Știi în Duminică ceia, când eu și Alexandrina ne jucam în grădină și tu copiai închisă în odaie și te sclifoseai (imităză plânsul) — (cătră public). Și încă imi era milă de dansa!!!

Și ce te tot fudulesci cu ce învești tu? Par'că eu nu știu ce'i alămăia și portocala? Da nu pune mama alămăie în dulceți, în răsol de pește și 'n câte altele . . . și când suntem bolnave, nu ne dă să bem limonadă de alamăe? (cătră public): și Țeu, e așa de bună, că tot bolnavă să fii!!

Și portocale, nu mâncăm cu zahar . . . și dulceți?

Tunetul? Nu știu eu ce 'i tunetul? . . . D'apoî când e nour tare și nu mai auți prin cer: bu u u u! ce 'i aceia? Doar nu vîntură nuci moș Grigori grădinarul! Ia tună și fulgeră și paco bună.

Fundare? înfundare? . . . de român . . . (bate din palme) iaca minciuna!! — Da nu știu ou că nu Românul înfundă și desfundă, n'a venit chiar ați *Ițic* de a infundat balerca cea maro de castraveți? hm! (amenință cu degetul, clătinând din cap). Veți că Ițic *înfundă*, nu Românul! Dacă tu nu te pricepi . . .

Ia să te ved color (cu un aer măhnit și îngrijit) când îi avea 10, 20 do cuvinte, să le tot dispartți în silabe — ca eu sermana — și după aceea să le mai alegi încă și sunetele ori literele — cum imi cere mie D-șora — și să nu mai scii cui să pui *codiță*, cui *corniță*.

Eleonora. Corniță ?

Malvina. D'apoi?—Da de ce are *o*, când se face *oa* (face cu mâna semnul accentului ascuțit) și *e*, când se face *ea* ? Nu-s cornițe acele?—Dacă ar fi *codițe*, s'ar pune de desubt (face cu mâna semnele) ca la *ț*, *ș*, și *d*.

(In acest timp Alexandrina intră, ascultă pe Malvina și venind încet îi pune mâna pe umăr).

Alexandrina. Știi ce ? Cată-ți tu de *Codițe* și lasă că Domnișora s'a îngriji de *Cornițe*. (îi face semnul cornelor la cap).

Malvina (furiösă). Ai venit și tu pe capul meu ? Lasă-mă 'n pace ! Ce vë legați de mine ?

Alexandrina. Ia'n ascultă, nu fii sfadalnică și urciösă că te spun la Mama (o amenință cu degetul) ș'apă

Eleonora (cătră Alexandrina, cu ironie). Se jăluo do consöne și vocale ! ce să mai dicem noi ? Cum ai mers tu astăzi ?

Alexandrina. Bine. Dar tu ?

Eleonara. (Cu îndoiälă și cam tristă). Domnișora nu mi-a dis nimic, se vede că a fost cam binișor . . . of ! tare mult și greu e de învëțat ! Ore și la școlă tot așa o ?

Alexandrina. Se înțelege. Nu-ți aduci aminte că an, când am dat examin la Piatra, tot așa ne-a chinuit.

Eleonara. Da, dar parcă Domnişoara noastră e mai rea ! Nu te lasă pas : îţi cântărescø fie care vorbă (cu ciudă) ba colea ai pus substantivul la singurit şi adectivul la înmulţit, ba subiectul nu se împacă cu verbul, ba . . . dracu mai scie ce . . . că nu le mai ţin minte . . .—Of ! de aş scapa de şcolă, să mă fac şi eu *profesoră* ş'apoi . . .

Malvina. Ce e e ? tu profesoră ! ! of ! îndrăcită a să mai fii ! ! !

Eleonora. Cu leneşe ca tine.

Alexandrina. Aşa'i, ai dreptate Eleonoră şi nu ţi-e ciudă când îţi face observaţii de aceste la lucrările în scris, d'apoi când o vezi că până şi la vorbă nu te lăsă'n pace şi te rîde că ai şis: Fidel *au* urlat în loc de Fidel *a* urlat, ori vacile *fasce* în loc de vacile *pasc*, apoi

Fu is sătulă până ici (arată cu mîna la gât) de regula de dobândă, propoziţii de tot neamul, scrisori, contracte, telegrame şi nu sciu *ce* încă. De aş scapa de ele, cât voi trîi n'aş vrea să-mai dau ochii cu *Cucoana Carte*. - Uf !! profesoră nu m'aş face să-mi deie, uite aşa (face semn cu mîna) movilele de galbeni. Mi s'ar părea că m'ajunge Gramatica ori Aritmetica din urmă.

Malvina. Ei, dar ce ai face ?

(Va urma)

Zulnia G. Isăcescu
născută Belcik.

Mulțumiri și recunoștinți!

Societatea corpului didactic aduce viile sale mulțămiri și omagiul recunoștinței copiilor cursului primar, D-lor Dimitrie Corbu și Grigore Gr. Isăcescu pentru frumoșele decorații date ca premii.

Fapte de asemenea natură încurajeză pe copii la silință, iar pe dascal la muncă și devotament.

De și foarte rari, dar tot se mai găsesec oameni de inimă, care să se mai gândescă la încurajarea copilului și mângăierea dascalului.

Recunoștințele noastre !!.

Societatea corpului didactic „Propășirea“ și școla No. 1 de fete în special, aduc viile lor mulțămiri D-lui Mauriciu Ipcar, pentru ofranda de 12 lei pe an făcută Societăței, în memoria dragalasei sale fetițe Ortanso, murtă în spre ziua examenului.

Copila ar fi figurat printre primele premiante ale școlei, dacă sorta n'ar fi fost atât de neîndurată.

Mulțămiri și sincere condolenți bunilor și generoșilor părinți.

